

HERRLJUNGA
KOMMUN

Lokala miljömål

Sammanfattning

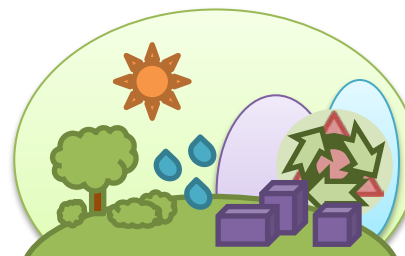
Detta dokument innebär följande för den kommunala verksamheten i Herrljunga:

- **Inför alla politiska beslut ska en bedömning utifrån miljömålen göras och redovisas för att säkerställa att inga av nedanstående villkor förbises och/eller motverkas:**
 - Beslutets följder går i linje med de uppställda lokala miljömålen på sida 16
 - Om beslutets följder inte kan gynna samtliga miljömål gäller följande principer:
 - Befintliga positiva värden ska värnas framför nyskapade värden
 - Alternativ med strukturella positiva följder har större tyngd än punktinsatser
 - Alternativ med strukturella negativa följder ska väljas i absolut sista hand
 - Avsteg från ovanstående godkänns enbart vid välgrundad risk för att annan hållbarhetsaspekt, social eller ekonomisk, motverkas betydligt
- **Varje nämnd/styrelse har i uppdrag att ha en aktuell handlings-/åtgärdsplan för sin verksamhets miljöpåverkan och årligen följa upp och utveckla denna efter behov. Detta innebär följande:**
 - De lokala miljömålens formuleringar ska vara ramar för innehållet i planen
 - Åtgärder ska riktas både mot skadereducering ("skyddas") och värdeutveckling ("stärkas")
 - Det finns inget tak för ambitionsnivån. Lägstanivå styrs av lagkrav samt överenskommelser med andra aktörer/organ
 - Beroende av verksamhetens art kan planen vara mer eller mindre:
 - Långsiktig, t ex ettårig eller med utsikt mot tre eller fem år framåt
 - Detaljerad, t ex reglerar inköp, utskrifter etc. eller stimulera till att göra miljöfrågor till en stående punkt i alla rutiner
- **Fullmäktige antar det strategiska dokumentet Herrljunga kommuns lokala miljömål**
 - *Kommunstyrelsen* väljer årligen inriktningsmål under de övergripande målen i samband med budgetarbetet, tillhandahåller en mall för nämnders/styrelsers redovisning av handlingsplan och dess uppföljning samt sammanställer resultaten
 - *Nämnder/styrelser* bryter ner aktuella inriktningsmål till konkreta mål i sin verksamhet, beskriver åtgärder och metoder i en handlingsplan för att nå målen samt redovisar årligen plan och resultat till kommunstyrelsen

Innehåll

DEL 1 – Förutsättningar	4
Inledning	5
Bakgrund – nationella och regionala miljömål	5
Lokala miljömål – varför och hur?	5
Generationsmålet	6
De nationella miljömålen	6
1. Begränsad klimatpåverkan	7
2. Frisk luft	8
3. Bara naturlig försurning	8
4. Giftfri miljö	9
6. Säker strålmiljö	9
7. Ingen övergödning	10
8. Levande sjöar och vattendrag	10
9. Grundvatten av god kvalitet	11
11. Myllrande våtmarker	11
12. Levande skogar	12
13. Ett rikt odlingslandskap	12
15. God bebyggd miljö	13
16. Ett rikt växt- och djurliv	13
Lokala förutsättningar	14

DEL 2 – Mål, strategi och riktlinjer	15
Vad vi vill och hur vi gör	15
Läsanvisningar	15
Herrljungas lokala miljömål	16
God livsmiljö	16
Vatten	16
Natur	16
Klimat	16
Avfall	16
Problembild och problemlösning	17
Principer och intresseavvägningar	18
Vad händer nu?	19
Planer och program för åtgärder	19
Att tolka de lokala miljömålen	19
Uppdrag och ansvar	19

Över t v: Karin Wingqvist

Under t v: Sina Farhat

Över t h: Per Florén

Under t h: Herrljunga kommun

Text och illustrationer där inte annat anges: Janna Petersson
Foton där inte annat anges: Herrljunga kommun

DEL 1 – Förutsättningar

Inledning

Herrljunga kommun vill bidra till det regionala och nationella miljöarbetet och samtidigt värna om miljön inom kommunen och har därför på uppdrag av kommunfullmäktige formulerat lokala miljömål i samband med Herrljunga kommuns översiktsplanering. Att omsätta miljömålen i praktisk handling är ett gemensamt uppdrag med många aktörer: kommuner, myndigheter, näringsliv och enskilda individer. Detta dokument syftar till att lyfta miljöfrågorna till en strategisk nivå där de ska komma in i tidiga skeden av planering och utgöra ramar som stöd för beslutsfattande.

Bakgrund – nationella och regionala miljömål

Sveriges riksdag antog 1999 femton miljö kvalitetsmål för att säkra en hållbar utveckling för vår miljö och våra gemensamma natur- och kulturer resurser. Ett ytterligare miljö kvalitetsmål, ”Ett rikt växt- och djurliv” lades till 2005. Dessa sexton miljö kvalitetsmål uttrycker den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö samt natur- och kulturer resurser som riksdagen anser miljö mässigt hållbara på lång sikt.

Det övergripande nationella målet är att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Tanken är att miljö kvalitetsmålen i huvudsak ska ha uppnåtts till år 2020. Dessa miljö mål ska styra inriktningen av det svenska miljö arbetet sett i ett nationellt perspektiv, men ska också ligga till grund för miljö arbetet på regional och lokal nivå. På regional nivå har länsstyrelserna en övergripande och samordnande roll.

I Västra Götalands län har Länsstyrelsen fastställt regionala miljö mål som har sin utgångspunkt i de övergripande nationella miljö kvalitetsmålen.

Lokala miljömål – varför och hur?

Lokala miljö mål är kommuners möjlighet att bidra till de nationella och regionala miljö målen i Sverige. Kommunerna kan anpassa arbetet med miljö målen till att integreras i egna pågående processer inom kommunen som har stor betydelse för miljön. Miljö målen kan exempelvis ingå i kommunens infrastrukturplanering och utveckling av trafiksystem, bevarande och utveckling av grönområden, energi- och vattenförsörjning, fastighets- och bostadsutveckling samt skydd och vård av vårt kulturarv.

Andra användbara verktyg är att arbeta med miljö målsstyrd tillsyn enligt Miljö balken (till exempel för kemiska produkter och enskilda avloppsanläggningar) och att ställa miljö krav i upphandlingar. Skola och förskola är viktiga för att få barn och ungdomar intresserade av miljö. Kommunerna är också stora arbetsgivare och utbildning av egna anställda har stor betydelse.

Generationsmålet

Generationsmålet är ett övergripande inriktningsmål och namnet syftar på att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation.

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Detta innebär att:

- ekosystemen är på väg att återhämta sig
- den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras
- människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan
- kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen
- en god hushållning sker med naturresurserna
- andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv
- konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt

De nationella miljömålen

På nästa sida listas de nationella miljömålen. De regionala miljömålen för Västra Götalandsregionen är samma som de nationella med undantag för nummer 14. Storslagen fjällmiljö.

Herrljunga kommuns lokala miljömål utelämnar förutom nummer 14, även nummer 5. Skyddande ozonskikt och 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård på grund av kommunens geografiska läge och begränsade möjligheter att bidra till att uppfylla dessa miljömål.

Bild från miljömålportalen miljomal.se

1. **Begränsad klimatpåverkan**
2. **Frisk luft**
3. **Bara naturlig försurning**
4. **Giftfri miljö**
5. Skyddande ozonskikt
6. **Säker strålmiljö**
7. **Ingen övergödning**
8. **Levande sjöar och vattendrag**
9. **Grundvatten av god kvalitet**
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. **Myllrande våtmarker**
12. **Levande skogar**
13. **Ett rikt odlingslandskap**
14. Storslagen fjällmiljö
15. **God bebyggd miljö**
16. **Ett rikt växt- och djurliv**

1. Begränsad klimatpåverkan

Den globala medeltemperaturen har ökat markant under de senaste 150 åren. De flesta är överens om att det till stor del beror på att koldioxid och andra så kallade växthusgaser från människans olika verksamheter släpps ut i atmosfären. Förbränning av olja och gas – fossila bränslen – är den största orsaken till utsläpp av gaser som genom växthuseffekten leder till den globala uppvärmningen. Om utsläppen fortsätter som nu ökar risken för att klimatsystemet påverkas på ett farligt sätt. För att nå uppsatta mål som innebär att klimatsystemet kan behållas stabilt måste utsläppen istället börja minska mycket snart.

Nationellt mål:

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”

2. Frisk luft

Luftföroreningar påverkar människors hälsa på många sätt och medför i medeltal flera månaders förkortad livslängd. Skogens träd och jordbrukets grödor skadas av ozon vilket medför stora kostnader. Luftföroreningar påverkar också material som metall, gummi, plast och kalksten så att de bryts ned snabbare. Därigenom skadas till exempel byggnadskonstruktioner och föremål som fyller viktiga funktioner i samhället och/eller är kulturhistoriskt värdefulla.

De luftföroreningar som är skadligast för människor är inandningsbara partiklar, ozon och vissa organiska kolväten. De lokala utsläppen kommer framför allt från vägtrafiken och från enskild uppvärmning med ved. Arbetsmaskiner som gräsklippare, motorsågar och grävmaskiner bidrar också med stora utsläppsmängder.

Nationellt mål:

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas”

3. Bara naturlig försurning

Trots att försurningen i Sverige har minskat bedöms mer än en femtedel av skogarna, fjällen och sjöarna vara försurade på grund av människans olika verksamheter. Det som orsakar försurningen är utsläpp från transporter, energianläggningar, industri och jordbruk. Svaveldioxid, kväveoxider och ammoniak är de ämnen som har störst betydelse för försurningen. Skogsmarken kan även försuras genom själva skogsbruket, alltså inte bara genom nedfallet av försurande luftföroreningar.

Nationellt mål:

”De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska understiga gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material eller kulturföremål och byggnader.”

4. Giftfri miljö

Det saknas fortfarande mycket kunskap om vad det är för egenskaper hos kemikalier och föroreningar som påverkar människors hälsa och miljön. Därför är riskerna svåra att både uppskatta och begränsa. En del kemiska ämnen har dock påvisade negativa effekter på både vår hälsa och miljön. Hittills har mer än 12 000 kemiska ämnen som ingår i kemiska produkter registrerats i Kemikalieinspektionens produktregister. Ännu fler ämnen ingår i till exempel bilar, kläder, plastartiklar och byggnadsmateriel. Vi vet inte hur många okända ämnen som kommer in i Sverige via importerade varor. Ytterligare kemiska ämnen bildas oavsiktligt i industriella eller naturliga processer.

Nationellt mål:

” Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. ”

6. Säker strålmiljö

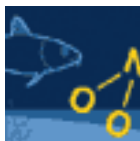

I människans miljö har det alltid funnits strålning. Den kommer från rymden, solen och från radioaktiva ämnen i marken och vår egen kropp. Vetenskapen har utvecklat metoder för att skapa och dra nytta av strålning, till exempel genom att använda röntgenteknik och genom att använda uran i kärnkraftsreaktorer. Strålningen kan alltså vara till nytta, men den kan också orsaka skada. Kärnkraftverk släpper ut små mängder radioaktiva ämnen till omgivningen. Med hjälp av olika tekniska lösningar minimeras dock dessa så att de inte medför risker för människors hälsa eller för miljön. Det använda kärnbränslet är starkt radioaktivt och farligt under en mycket lång tid. En utmaning är därför att bygga ett säkert slutförvar i berggrunden för kärnbränsleavfallet.

Nationellt mål:

” Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön. ”

7. Ingen övergödning

Övergödning i mark och vatten orsakas av onaturligt hög koncentration av kväve och fosfor. Dessa näringsämnen sprids via luften genom nedfall av kväveoxider och utsläppskällor är till exempel trafik, kraftverk och annat som innefattar förbränningsprocesser. Andra källor till övergödning är ammoniak från jordbruket och fosfor i utsläpp från avloppsreningsverk och industrin.

Övergödning förändrar miljön och gör att en del arter trängs undan från platser där de tidigare kunnat leva. I havsmiljön är övergödning ett av de allvarligaste hoten. Den orsakar bland annat algblomning som leder till att vattnet blir grumligt och i värsta fall uppstår syrebrist på botten.

Nationellt mål:

” Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten. ”

8. Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag är viktiga för olika växt- och djurarter samt den biologiska mångfalden. Även vi människor har nytta och nöje av dem; vi fiskar, åker båt, badar, och vi utviner dricksvatten och vattenkraft. Många växt- och djurarter är beroende av att vattendragen får flöda fritt och att vattenståndet kan variera naturligt. Detta kan komma i konflikt med vår önskan att bygga nära stranden eller reglera vattenflödet för kraftverkens behov. I vissa områden måste vi skydda vattenmiljöerna från sådana verksamheter, och från jord- och skogsbruk. Det är emellertid inte bara naturlivet som behöver skydd utan även vissa kulturmiljöer i eller nära vatten, till exempel flottningsslämningar, gamla kvarnar eller hyttor.

Nationellt mål:

” Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas. ”

9. Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet räcker inte alltid till på alla ställen där det behövs. Tätorter och områden med fritidsbebyggelse vid kusten är exempel på platser där det kan råda brist på naturligt grundvatten. För att försörja större tätorter med dricksvatten tillverkas i vissa fall konstgjort grundvatten. Det sker genom att till exempel sjövattnet infiltreras i grusåsar. Men grundvattnet fungerar inte bara som dricksvatten för oss människor, det påverkar också miljön för växter och djur i ytvattnet. För att skydda grundvattnet från föroreningar och exploatering kan så kallade skyddsområden inrättas. Just grusåsar och andra formationer i landskapet där det finns grundvatten måste skyddas från exploatering. Ett sätt är att minska användningen av naturgrus.

Nationellt mål:

” Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. ”

11. Myllrande våtmarker

I Sverige har vi cirka 6,3 miljoner hektar myrmark. Sedan början av 1800-talet har cirka 3 miljoner hektar våtmark försvunnit genom torrläggning eller annan exploatering. Det är nu förbjudet med ny markavvattning (till exempel dikning) i stora delar av landet, främst i Götaland.

Många arter, både växter och djur, är beroende av våtmarker. En stor andel, 15 procent, av de hotade arterna finns i denna miljö. Arbetet med att bevara och stärka befintliga våtmarker bör kompletteras med kulturhistorisk kunskap. I våtmarker finns ofta arkeologiska lämningar och de får inte skadas när våtmarken restaureras.

Många våtmarksmiljöer ingår i Natura 2000, som är EU:s nätverk för värdefull natur.

Nationellt mål:

” Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. ”

12. Levande skogar

Skogen har stora både ekonomiska och miljömässiga värden och är en av våra viktigaste källor till förnyelsebara råvaror. Samtidigt innebär skogsbrukets metoder stor påverkan på skogen, likaså har hanteringen av värdefulla natur- och kulturvärden betydelse.

Både produktionen av virke och den biologiska mångfalden i skogen påverkas också av luftföroreningar och klimatförändringar. Sedan decennier faller stora mängder av olika ämnen som transporteras med vindarna ner över skogen. De kan antingen försura marken eller fungera som gödselmedel. Markförsurande ämnen bildas också i viss mån när skogen avverkas. Ett sätt att motverka detta är att tillföra lika mycket träaska som man tagit ut avverkningsrester. Vi kan inte säkert bedöma vad som händer om den höga tillförseln av markförsurande ämnen fortsätter. Ännu svårare är det att förutspå vilka effekter förändringar i klimatet kan få för skogen.

Nationellt mål:

” Skogars och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. ”

13. Ett rikt odlingslandskap

Natur- och kulturvärdena i dagens odlingslandskap är resultatet av att människan har brukat jorden under flera tusen år. I dag hotas de av den ökade specialiseringen och nedläggningen av jordbruk. Därför behöver odlingslandskapet värnas. Den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena är beroende av hur jordbruk bedrivs, bland annat är betande djur en förutsättning för att bevara våra betesmarker. Samtidigt måste jordbruk bedrivas på ett rationellt och konkurrenskraftigt sätt.

Odlingslandskapet innehåller en stor del av vår flora och fauna. Många av dessa arters livsmiljöer har också ett kulturhistoriskt värde som hjälper oss att återskapa bilden av våra förfäders brukningsmetoder i odlingslandskapet.

Nationellt mål:

” Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. ”

15. God bebyggd miljö

Många människor utsätts för buller över riktvärdena både utomhus vid sin bostad och inomhus. Därför upplevs trafikbuller ofta som det största miljöproblemet i tätorter. En "tyst sida" i bostaden, t.ex. en sida mot en ostörd gård, gör att man känner sig mindre störd. Under de senaste 40 åren har tätorternas befolkning och yta ökat kraftigt. Tätorterna har expanderat i ytterområdena och därmed har avstånden och behovet av transporter ökat. Därför krävs satsningar på miljövänliga, säkra, bekväma och tidseffektiva transportmedel. Även tätorters centrala delar har förtätats genom att grönområden har bebyggts och möjligheterna till rekreation utomhus nära bostaden har därmed minskat.

Nationellt mål:

” Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. ”

16. Ett rikt växt- och djurliv

Biologisk mångfald utgörs av den mosaik av naturtyper och livsmiljöer som finns i landskapet – odlad mark, vattendrag och sjöar, våtmarker, skogar och fjäll. Med biologisk mångfald menas gener, arter och deras samverkan, det vill säga även ekosystem och deras funktioner – som att rena vatten och luft, binda jorden och pollinera våra grödor. Då många natur- och kulturmiljöer är en viktig källa till rekreation och friluftsliv främjas även folkhälsan av biologisk mångfald.

Sveriges biologiska mångfald idag är resultat av klimat, geologiska förutsättningar och människans olika verksamheter. Vårt sätt att bruka landskapet påverkar utvecklingen av den biologiska mångfalden, att arter blir vanligare eller mer sällsynta.

Nationellt mål:

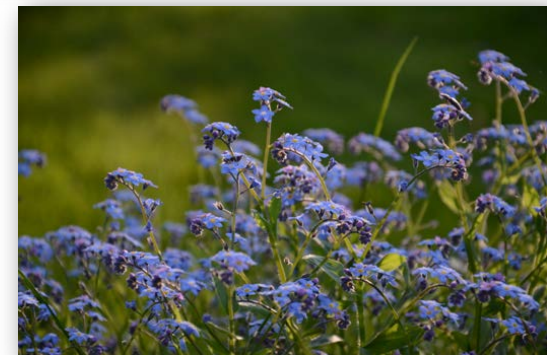
” Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. ”

Lokala förutsättningar

Med utgångspunkt i de nationella och regionala målen har Herrljunga kommun formulerat egna lokala miljömål, anpassade utifrån kommunens förutsättningar. Avsikten är att dessa målformuleringar ska vara ett stöd för kommunen vid beslut som kan ha miljöpåverkan. Målen ska vara vägledande för både anställda och politiker vid avvägningar mellan olika inriktningar eller motstående intressen. På så sätt kan de lokala miljömålen göra verklig skillnad för miljön både i Herrljunga och i omvärlden.

Arbetet med lokala miljömål är ett viktigt steg för att göra Herrljunga kommun till inte bara en långsiktigt hållbar kommun, utan även en mer attraktiv livsmiljö. Att arbeta för att uppnå miljömålen kan, och bör, samtidigt integreras med ett kvalitetshöjande och värdeskapande arbete. Miljömålen kan på så sätt bidra till kommunens utveckling och det övergripande strategiska målet att till år 2020 nå ett befolkningsantal på 10 000 invånare. Kommunens förvaltningar, företag och enskilda medborgare har tillsammans ansvar och nytta av att förverkliga denna målsättning. Herrljunga kommuns egen målbild för en bättre framtid heter: *Växtkraft 10 000*. Visionen är att till år 2020 uppnå fyra utvecklingsmål där Herrljunga är en kommun:

- *där det är ”gott att leva”*
- *som tagit flera steg närmare en långsiktigt hållbar kommun*
- *med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen*
- *med ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv*

DEL 2 – Mål, strategi och riktlinjer

Vad vi vill och hur vi gör

Läsanvisningar

De nationella miljömål som anses möjliga att arbeta med inom Herrljunga kommun har grupperats under fem rubriker för en tydligare struktur, se här intill.

För att bättre förstå innebörden eller behovet av de lokala miljömålen rekommenderas att man jämför med de nationella miljömålen och deras beskrivningar i det här dokumentet eller på internet. Den mest aktuella informationen hittas på internet på miljomal.se, där kan man även fördjupa sig och följa utvecklingen och statusen för måluppfyllelsen på både nationell och regional nivå.

På nästa sida finns preciseringar av vad Herrljunga kommun vill verka för inom varje område för att bidra till uppfyllnad av miljömålen. Därefter följer resonemang och rekommendationer för hur målen bör tolkas och vägas mot varandra och andra faktorer.

God livsmiljö

- God bebyggd miljö
- Säker Strålmiljö

Vatten

- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Bara naturlig försurning
- Ingen övergödning
- Myllrande våtmarker

Natur

- Ett rikt växt och djurliv
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar

Klimat

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft

Avfall

- Giftfri miljö

Herrljungas lokala miljömål

God livsmiljö

Herrljunga kommun ska aktivt jobba för att:

- byar och tätorter planeras och bebyggs på ett sådant sätt att resurser kan användas effektivt, en hållbar livsstil kan gynnas och en god hälsa kan främjas – en bilfri livsstil ska vara möjlig samt gynnas vid planering och byggande
- natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas
- människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas från skadliga effekter av strålning i den yttre miljön

Vatten

Herrljunga kommun ska aktivt jobba för att:

- grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö
- våtmarkens vattenhushållande funktion i landskapet ska bevaras
- sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara
- gödande ämnen i mark och vatten inte ska ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden

Natur

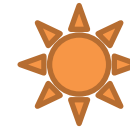
Herrljunga kommun ska aktivt jobba för att:

- den biologiska mångfalden i kommunen bevaras
- odlingslandskap och jordbruksmarks värde för biologisk produktion ska skyddas, bevaras och stärkas
- skog och skogsmarks värde för biologisk produktion ska skyddas, bevaras och stärkas

Klimat

Herrljunga kommun ska aktivt jobba för att:

- målet i Västra Götalands Klimatstrategi ska uppnås – genom att:
 - minska utsläpp av växthusgaser
 - använda energi och bränslen effektivt
 - användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen ska minskas

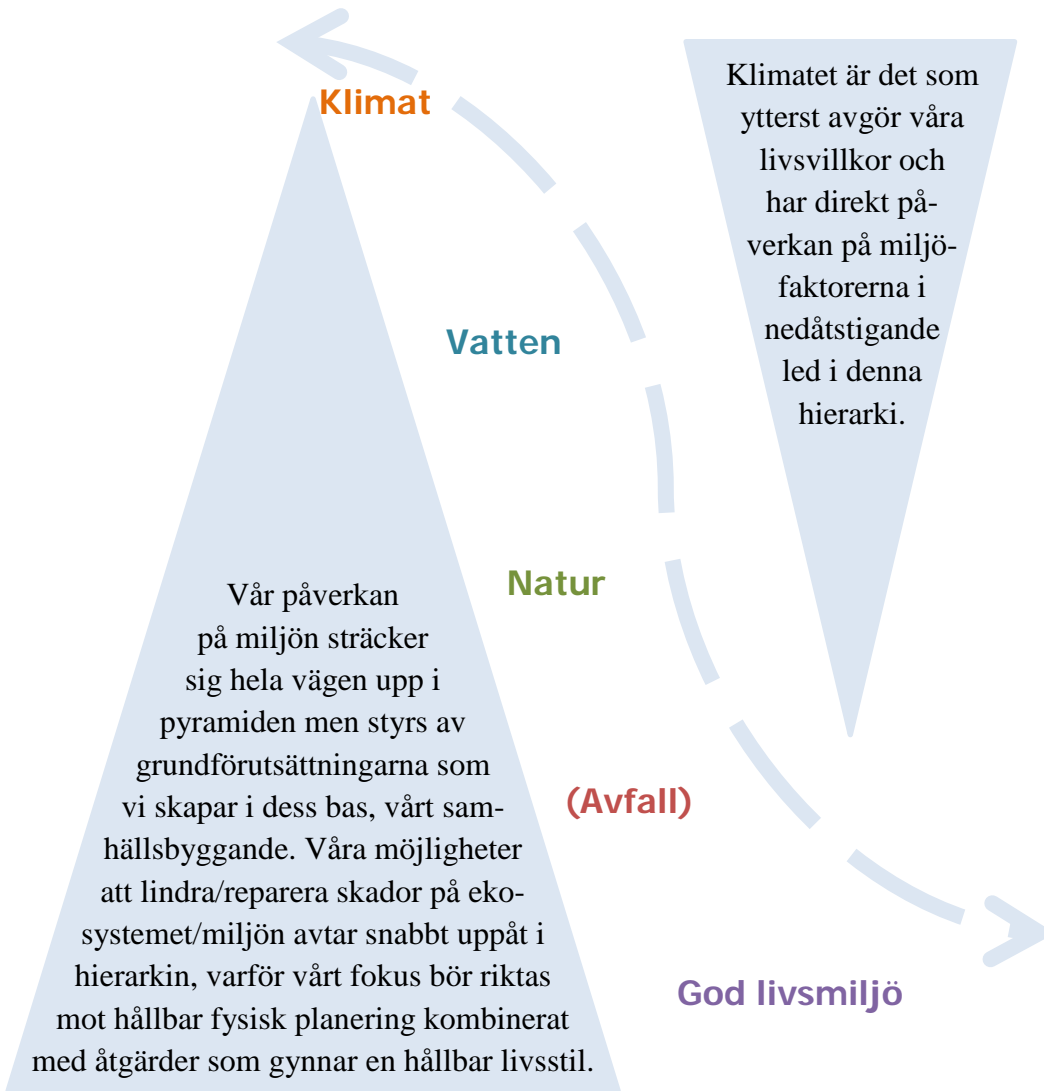
Avfall

Herrljunga kommun ska aktivt jobba för:

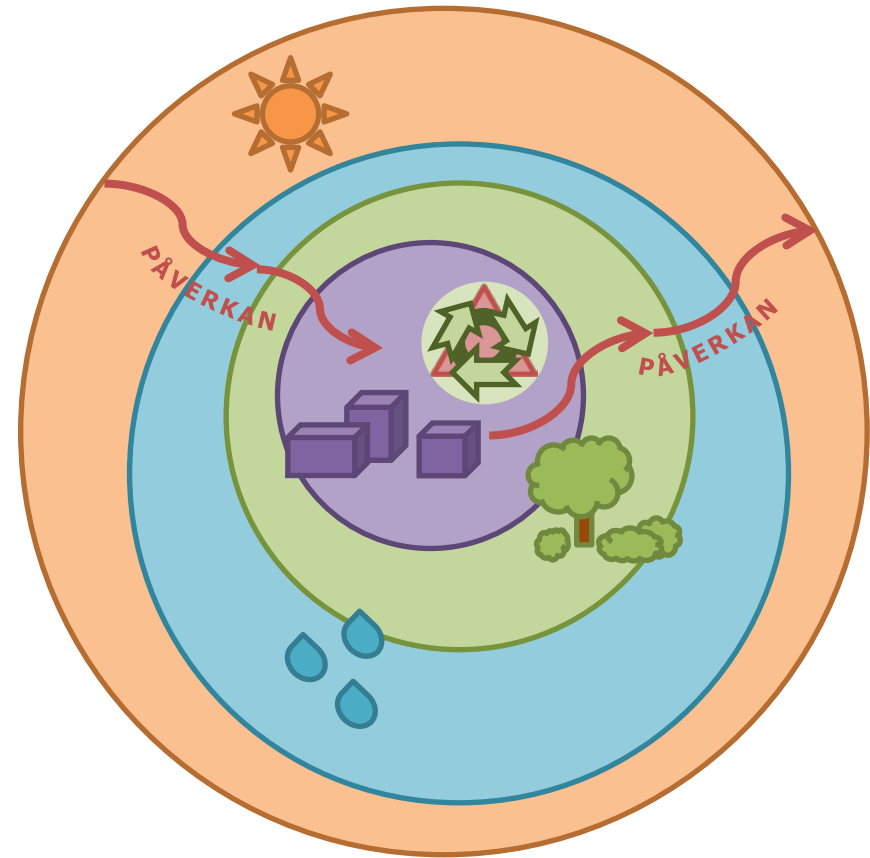

- ökad medvetenhet om avfallshantering
- en ökad återanvändning av produkter samt kretslopps-anpassad avfallshantering
- att miljön ska vara fri från ämnen och metaller som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden

Problembild och problemlösning

Miljömålet **God livsmiljö** utgör kärnan i miljöarbetet då det är genom människans påverkansområden som miljöproblemen uppstått och det är därför där vi har chans att skapa långsiktig förändring till en hållbar och god miljö.

Samtidigt kan en **God livsmiljö** inte åstadkommas utan fungerande ekosystem och naturliga kretslopp så därför ger ett gott miljöarbete bara vinnare och inga förlorare.

Illustrationerna på föregående sida ska visa att miljöarbetet kräver helhetssyn och att såväl positiva som negativa miljöeffekter får en vidare påverkan utanför området där de uppstått.

Principer och intresseavvägningar

Dagens miljöproblem har skapats av oss människor och ofta genom strukturella beteenden som har gjort problemen djupgående och svåra att hantera. Därför måste arbetet med att uppnå miljömålen till stor del läggas på en strukturell nivå så att beteendemönster med negativ miljöpåverkan kan ändras till andra beteenden med ingen eller positiv miljöpåverkan.

De lokala miljömålen är alla lika viktiga men de kan samtidigt vara inbördes motstridiga, främst till följd av dess olika krav på markens användande. Vid sådana intressekonflikter är det viktigt att beakta konsekvenserna av de alternativ som finns i ett långsiktigt perspektiv med avseende på alla aspekter av hållbarhet – ekologisk, ekonomisk och social, se illustrationer till höger.

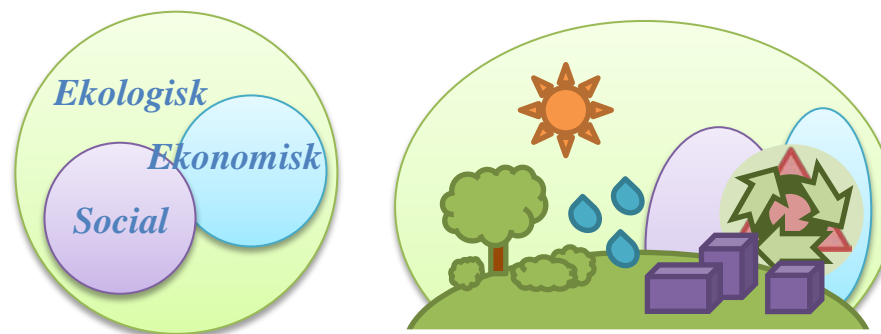
Principiellt ska de lokala miljömålen innebära ett bevarande och vidareutveckling av värden som redan finns för att på så sätt öka värdet av dessa. Det kan vara naturvärden som byggts upp under lång tid, såsom ekosystem, grundvatten, biologisk mångfald, men även kulturmiljöer, jordbruk och tätorter. Beslut som tas enligt denna princip är generellt de mest resurseffektiva och ger högst

uppfyllnad av miljömålen. Företeelser som motverkar ovanstående exemplifierade värden och/eller miljömålen ska inte gynnas genom kommunala beslut.

Om intresseavvägning behöver göras ska den/de företeelser med störst, *strukturell*, miljöpåverkan – såväl positiv som negativ – väga tyngst vid avgörande. Kravet på miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är ett bra verktyg, som ska användas så tidigt som möjligt i projekt som antas kunna få miljöpåverkan för att göra störst nytta.

Avsteg från dessa principer bör inte ske utom i undantagsfall och endast då det finns risk för att annan hållbarhet, främst social men även ekonomisk, motverkas betydligt. Eventuella avsteg kräver en välgrundad motivering som godkänns av det beslutande organet.

Detta ställningstagande grundar sig på en definition av hållbarhet där den ekologiska (miljömässiga) hållbarheten anses överordnad den sociala och ekonomiska, därför att den första utgör förutsättning för de två andra.

Vad händer nu?

Herrljungas lokala miljömål visar kommunens viljeriktning och ambitionsnivå för att värna om både dagens och kommande generationers livsvillkor, lokalt och globalt – men hur gör vi det?

Planer och program för åtgärder

För att miljömålen ska kunna leda till förändring krävs konkreta åtgärder varför särskilda åtgärdsplaner måste tas fram, och sådana behöver hållas aktuella för att kunna få ut största möjliga nytta. Det årliga budgetarbetet ger tillfälle för regelbunden uppföljning av åtgärder, även om många insatser förstås behöver längre kontinuitet än ett år. Dessutom finns olika behov och möjligheter inom olika verksamhetsområden och det är viktigt att miljöarbetet blir relevant och anpassat efter dessa varierande förutsättningar.

Att tolka de lokala miljömålen

De lokala miljömålen formuleringar är öppna för tolkning genom att det inte är definierat vad som är exempelvis effektivt, hållbart, gott. Det står inte heller hur mycket något ska minskas eller ökas eller vad som räknas som säkert eller hotande. Dessa definitioner och nivåer måste följa utvecklingen, för att alla som strävar mot målen ska kunna välja de mest gynnsamma åtgärderna som för varje tillfälle finns tillgängliga.

Uppdrag och ansvar

Kommunfullmäktiges antagande av de lokala miljömålen innebär att varje nämnd får i uppdrag att utreda vad som kan göras inom den förvaltning eller verksamhet som nämnden ansvarar för samt presentera en handlingsplan med konkreta åtgärder. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för samordning av miljöarbetet. De lokala miljömålen är en del av kommunens översiktsplan och ska hållas aktuella i takt med denna.

HERRLJUNGA
KOMMUN

Herrljunga kommuns lokala miljömål

Framtaget av:

Janna Petersson,
Planeringssekreterare

Referensgrupp:

Claes Eliasson,
Tf bygg- och miljöchef
Pernilla Jansson,
Miljöinspektör
Mohammad Ashtari,
Klimat- och energirådgivare
Peo Wallner,
Fd bygg- och miljöchef

Styrgrupp:

Politisk representation i
Plankommittén